

[Modrý štít oslavil 25 let svého působení](#) [1]

Autor:

- [SOUČKOVÁ, Jana](#) [2]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 3/4](#) [3]

Rubrika:

- [Z odborných orgánů](#) [4]

Klíčová slova:

- [kulturní dědictví](#) [5], [Modrý štít](#) [6]

[Modrý štít](#) [7], mezinárodní nevládní organizace, která usiluje o preventivní opatření na ochranu, pohotovou pomoc ve stavu nouze, následnou záchranu kulturního dědictví ve světě ohroženého válkou, přírodními katastrofami nebo selháním člověka, vandalismem či terorismem, oslavila v červnu 2021 dvacet pět let svého působení.

Vznikla v roce 1996 jako sdružení čtyř velkých celosvětových profesních uskupení ve sféře archivů ([International Council on Archives](#) [8], ICA), knihoven ([International Federation of Library Associations and Institutions](#) [9], IFLA), muzeí ([International Council of Museums](#) [10], ICOM) a památkové péče ([International Council on Monuments and Sites](#) [11], ICOMOS), když cílené útoky na kulturní instituce a památkové objekty na Balkáně odhalily akutní potřebu všestranné mezinárodní spolupráce. Monitorovala vzniklé škody, apelovala na účastníky konfliktu, aby dbali mezinárodních dohod na ochranu kulturních památek, a její experti posléze vtělili své zkušenosti do [Druhého protokolu Haagské úmluvy](#) [12], který po složitých peripetích přinesl některé úpravy ve prospěch ohrožených kulturních statků a prohloubení odpovědnosti vojenských činitelů. Modrý štít se podle tohoto protokolu stal odborným garantem této úmluvy a jeho ustanovení také základním dokumentem organizace.

Další léta bohužel jen potvrdila potřebnost dohody i instituce. Stačí připomenout cílené poškozování uměleckých a historických památek v Afghánistánu nebo v Mali, drancování muzeí a archeologických lokalit v Iráku a doposud bezprecedentní postup v Sýrii, kde byla flagrantně porušována Haagská úmluva, muzea a jiné kulturní instituce využívány pro vojenské základny a předměty kulturní hodnoty zcizovány k financování bojů. Nešlo však a nejde jen o nemovité a movité kulturní památky. Neméně důležitá byla a je ochrana přírody a přírodních památek před mimořádnými katastrofami nebo před ohrožením nevhodným či nedbalým přístupem lidí.

Brzy po založení mezinárodního komitétu – od roku 1998 – začaly vznikat národní „pobočky“, které do současnosti vytvořily aktivní, vzájemně propojenou světovou síť s vrcholným vedením, jež oficiálně sídlí v Haagu. Ústředí vzhledem k tomu působí podle nizozemského práva, zatímco národní komitétu podle legislativy vlastního státu. Organizace musí tudíž obezřetně hledat jednotící principy.

Generální konference Modrého štítu, která se měla uskutečnit na podzim 2020 v Praze, měla jeden z nich – projednání úpravy Statutu – ve svém programu. Leč jen co byly přípravy završeny konzultací na místě a dohodou s ústředím, zasáhla pandemie.

Volby nového výboru, které musely podle Statutu proběhnout v termínu, se uskutečnily v srpnu 2020

online. Novým prezidentem Modrého štítu byl zvolen Peter Stone, profesor a ředitel [Katedry UNESCO pro ochranu kulturního dědictví a mír na Univerzitě v Newcastleu](#) [13]. Členy výboru se stali:

- Kidong Bae, generální ředitel Korejského národního muzea a předseda Asijsko-Pacifické aliance ICOM;
- Hamady Gaye, generální tajemník Senegalského národního komitétu;
- Lidia Klupsz, členka Polského národního komitétu;
- Klaus Weschenfelder, pokladník Německého národního komitétu.

Další pozice ve výboru zauímají ex offo zástupci čtyř zakládajících organizací, tedy:

- Peter Keller, generální ředitel ICOM;
- Emilie Gagnet Leumas, zástupkyně ICA;
- Gerald Leitner, zástupce IFLA;
- Bijan Rouhani, zástupce ICOMOS.

Generální konference jako taková byla přesunuta na podzim 2021. Nečekali jsme, že covid-19 bude tak nezdolný, ale stav v ČR ani jinde ve světě stále nebyl konferencím příznivý. Generální konference se znovu musela přesunout do virtuálního prostředí a předcházely jí i online oslavy 25. výročí organizace. Samotná generální konference, která proběhla 16. prosince 2021, se omezila na účast předem stanovených zástupců jednotlivých národních komitétů, kteří online zvolili kontrolní komisi, posoudili předem předloženou zprávu ústředí o činnosti a hospodaření v uplynulém období a schválili rovněž předem zasláný plán pro rok 2022. Národní komitétů prezentovaly postupně svou činnost a hodnocení v průběhu pravidelných měsíčních setkání prostřednictvím platformy Zoom.

Konference k 25. výročí Modrého štítu, jež se konala ve dnech 14. až 15. prosince, byla naopak volně přístupná všem, kdo se k účasti předem zaregistrovali. Otevřelo ji interview s pamětníky zakládacího aktu Marie-Therese Varlamoff (IFLA), Patrickem Boylanem (ICOM a spoluvůrce Druhého protokolu Haagské úmluvy), Dinu Bumbaru (ICOMOS) a Georgem Mackenziem (ICA), po němž následovala debata se současnými zástupci zakládajících organizací a členy výboru. Vedle vzpomínek zazněly především záměry pro budoucnost. Poté tajemník výboru shrnul činnost národních komitétů a pracovní skupiny se vyjádřily ke svému působení v minulém období: k potírání nedovoleného transferu kulturního dědictví, k přípravě a uplatnění nápravných opatření a zákroků při mimořádných událostech (Irák, Sýrie, Karabach, výbuch v Bejrútu). Pracovníci sekretariátu zhodnotili spolupráci s armádou a školení pro armádní jednotky, která by měla vést k zakotvení šetrných postupů vůči objektům kulturního dědictví v konfliktech. Spolupráci s Modrým štítem zhodnotili také jeho partneři: zástupci UNESCO, Červeného kříže, záchranného programu Smithsonian Institution, umělecké jednotky Interpolu, rovněž ředitel Centra excellence NATO pro ochranu stability. Prezident Modrého štítu Peter Stone pak nastínil plány do budoucna: Příštích 25 let. Další podrobnosti, včetně záznamů videí, je možné nalézt na [webu Modrého štítu](#) [14].

Konferenci k 25. výročí předcházelo video [Destruction of Memory](#) [15], k němuž po dobu 35 hodin zajistili exkluzivní přístup kolegové z Národního filmového archivu s podporou Ministerstva kultury ČR a s pomocí Uměleckoprůmyslového musea. Český komitét Modrého štítu kromě toho – jako malou náhradu za možnost prezentace českého kulturního dědictví a jeho ochrany v rámci generální konference v Praze – připravil speciální online vydání *Zpravodaje*, v němž Peter Stone přiblížil působení a cíle organizace a zástupci signatářů Českého komitétu pak oblasti své působnosti. Anglické vydání je přístupné na [stránkách Modrého štítu](#) [16], české v [5. čísle Věstníku AMG](#) [17]. Obě vydání byla zajištěna péčí [Asociace muzeí a galerií ČR](#) [18].

Redakční poznámka: K dispozici je také videopříspěvek o Českém komitétu Modrého štítu z prosince 2021:

S Českým komitétem Modrého štítu po odborné stránce SKIP úzce spolupracuje.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-34/modry-stit-oslavil-25-let-sveho-pusobeni>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-34/modry-stit-oslavil-25-let-sveho-pusobeni>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/souckova-jana>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-34>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/z-odbornych-organu>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/kulturni-dedictvi>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/modry-stit>
- [7] <https://theblueshield.org/>
- [8] <https://www.ica.org/>
- [9] <https://www.ifla.org/>
- [10] <https://icom.museum/>
- [11] <https://www.icomos.org/>
- [12] <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/armed-conflict-and-heritage/convention-and-protocols/second-protocol/>
- [13] <https://www.ncl.ac.uk/press/articles/archive/2015/10/peterstoneunescochair/>
- [14] <https://theblueshield.org/this-year-the-blue-shield-is-25/>
- [15] <https://destructionofmemoryfilm.com/>
- [16] https://theblueshield.org/wp-content/uploads/2021/12/Special-Newsletter_BSI-Conference_December-2021.pdf
- [17] https://www.cz-museums.cz/UserFiles/file/2021/Vestnik/5_2021_komplet_mensi.pdf
- [18] <https://www.cz-museums.cz/>